NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

Stretnutie vedenia Národnej banky Slovenska s predstaviteľmi subjektov kapitálového trhu, dôchodkového sporenia a poisťovní v Slovenskej republike

Bratislava, 9. júna 2016

Obsah

1. Trendy a riziká v slovenskom finančnom sektore
2. Aktuálne zmeny v oblasti regulácie trhu s cennými papiermi, v dôchodkovom sporení, v poisťovníctve a vo finančnom sprostredkovaní a vo finančnom poradenstve
3. Oblasť ochrany finančného spotrebiteľa

1.

TRENDY A RIZIKÁ V SLOVENSKOM FINANČNOM SEKTORE

Obsah prezentácie

- Vývoj v poistnom sektore
- Vývoj v sektore kolektívneho investovania
- Vývoj v sektore starobného dôchodkového sporenia
- Vývoj v sektore doplnkového dôchodkového sporenia

Ziskovosť a solventnosť poistného sektora

Ziskovosť

- Zisk poistného sektora klesol o 20 % na hodnotu 130 mil. € z dôvodu:
  - Rastu prevádzkových nákladov o 34 mil. €
    - Z toho provízie 16 mil. €
  - Poklesu finančného výsledku
- Diverzifikácia ziskovosti zabezpečuje odolnosť voči nízkym sadzbám
  - Aj v čisto životných poisťovniach je relatívne dobrá diverzifikácia medzi klasické životné poistenie, investičné životné poistenie a pripoistenie
- Významnú časť tvoria ostatné finančné výnosy a finančný výsledok z aktív, ktoré nekryjú technické rezervy
- ROA a ROE stabilné – 2 % a 10 % p. a.

Príspevok jednotlivých odvetví k ziskovosti poistného sektora (mil. €)

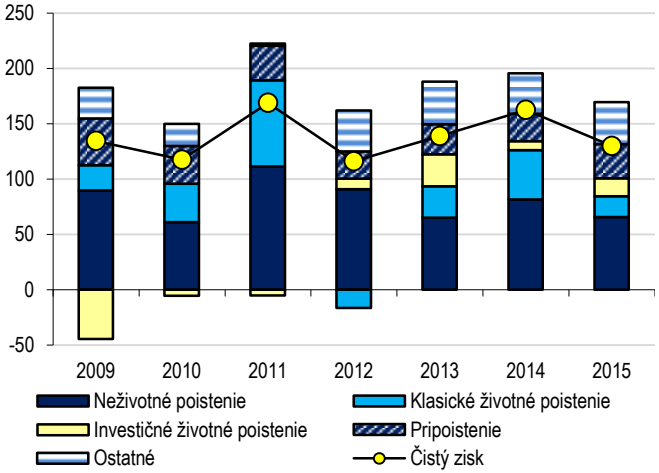

Zdroj: NBS.

Solventnosť

- Solventnosť zostáva na vysokej úrovni
  - Pomer skutočnej a požadovanej solventnosti poklesol na 2,8 kvôli poklesu skutočnej miery solventnosti
  - Vývoj v jednotlivých poisťovniach heterogénny

Prechod na Solventnosť 2

Zmena v bilancii, vlastných zdrojoch a SCR

Porovnanie aktív a pasív poistného sektora v režime Solventnosť 1 a 2

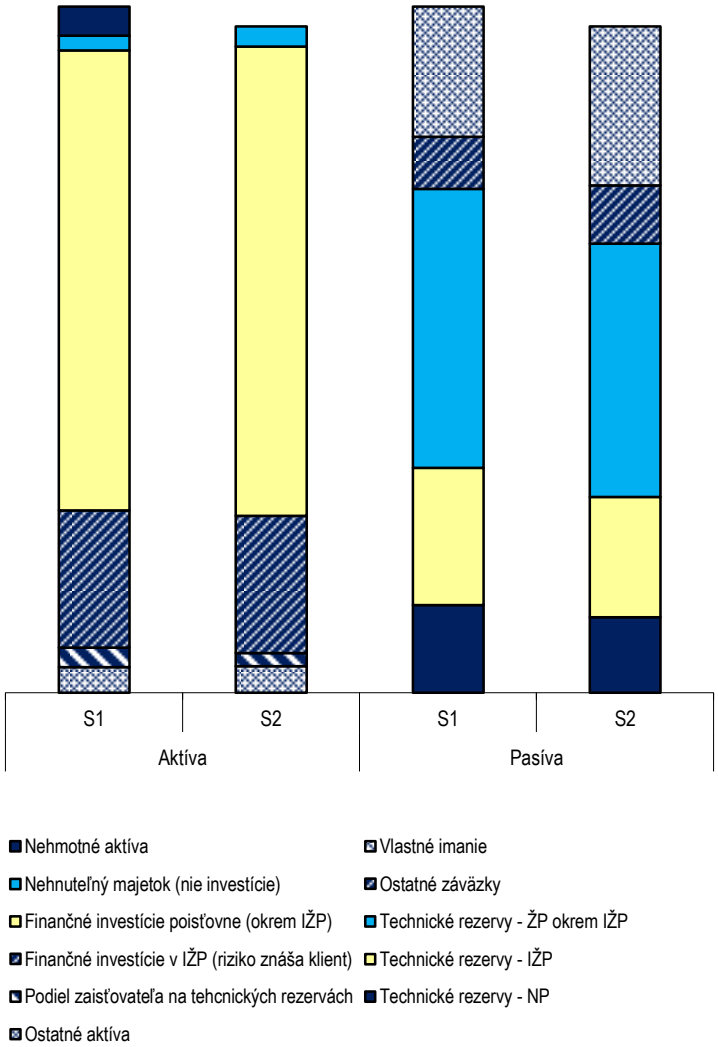

Zdroj: NBS.

Porovnanie požiadavky na solventnosť poistného Sektora v režime Solventnosť 1 a 2

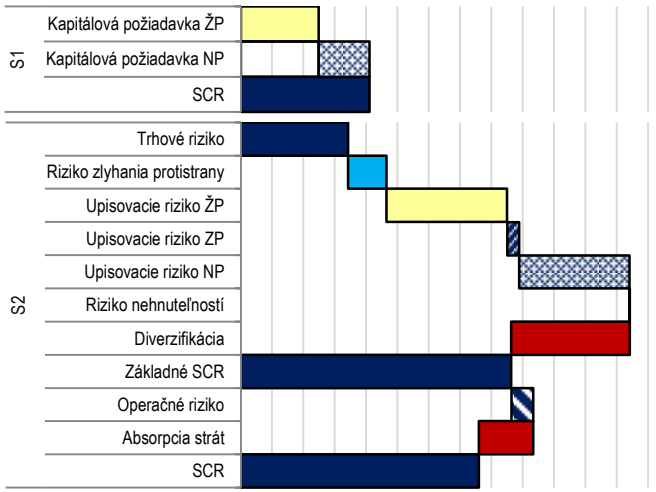

Porovnanie vlastných zdrojov poistného sektora v režime Solventnosť 1 a 2

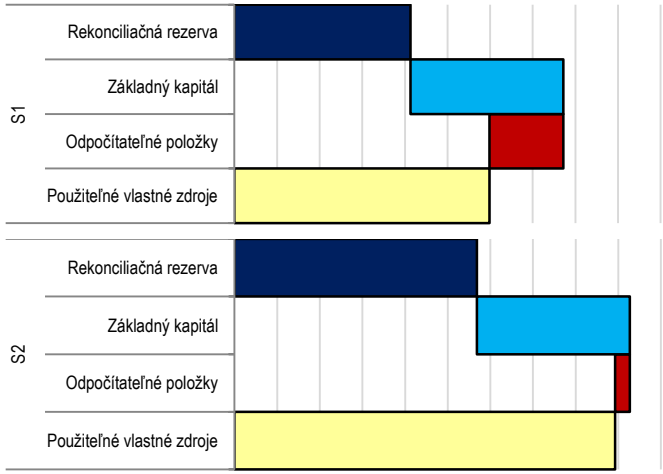

Zdroj: NBS.

Rastúci význam zahraničných subjektov

Pobočky poisťovní z iného členského štátu

- Zmena Metlife Amslico na pobočku
- Ku koncu roka 2015 pôsobilo na slovenskom trhu 24 pobočiek
- Podiel pobočiek na poistnom podľa údajov ku koncu roka 2014 vrátane Metlife Amslico:
  - Životné poistenie 12,7 %
  - Neživotné poistenie nárast z 5 % v roku 2009 na 9 % v roku 2015
    - Nižší podiel v hlavných odvetviach, ale v niektorých menších odvetviach dominantné postavenie
  - Celkové aktíva a technické rezervy 15 %
  - ROA podobné ako u subjektov so sídlom v SR

Cezhraničné poskytovanie služieb

- Ku koncu roka 2014 pôsobilo na slovenskom trhu 103 subjektov v rámci slobodného poskytovania služieb
- Podiel na poistnom podľa údajov ku koncu roka 2014:
  - Životné poistenie 1,4 %
  - Neživotné poistenie 2,6 %

Hlavné trendy v poistení

Životné poistenie

- Technické poistné v životnom poistení vzrástlo minimálne
  - V klasickom životnom poistení rast o 1,7 %
  - Naopak v IŽP pokles o 7 %,
  - Počet zmlúv rástol v klasickom životnom poistení a klesal v investičnom
  - Ročné poistné v pripoistení medziročne vzrástlo o 10 %
  - Dôchodkové poistenie – po dlhom období poklesu nastal obrat – poistné vzrástlo o 5 %
    - Dôsledok spustenia výplatnej fázy starobného dôchodkového sporenia
    - Prvých 308 zmlúv s poistným 1,76 mil. €

Neživotné poistenie

- Pokračuje rast technického poistného z roku 2014, vzrástlo o 2,8 %
  - Obnovený rast poistného v PZP – vzrástlo o 2,7 %
  - Rast v havarijnom poistení zrýchlil na 3,3 %
  - V obidvoch odvetviach rastie najmä počet zmlúv, priemerné poistné klesá
  - Poistenie majetku mierne kleslo
  - Silný rast v menších odvetviach – aktívne zaistenie, asistenčné poistenie, poistenie úveru, kaucie a rôznych finančných strát

Vývoj nákladov na poistné plnenia

Odvetvia životného poistenia

- V klasickom životnom poistení sa počet ani objem poistných plnení nemenili a to ani pri odkupoch
- V investičnom životnom poistení klesol počet aj objem odkupov o 15 %
- V obidvoch odvetviach tvoria odkupy približne 60 % nákladov na poistné plnenia, na druhom mieste je dožitie

Škodovosť, nákladovosť a kombinovaný ukazovateľ v neživotnom poistení

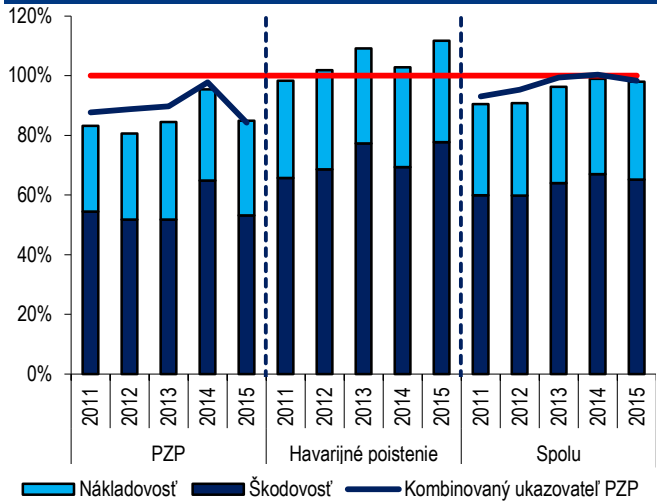

Zdroj: NBS.

Poznámka: Kombinovaný ukazovateľ PZP je vypočítaný obdobne ako kombinovaný ukazovateľ s tým, že príspevok a zmena rezervy voči SKP zvyšujú technické náklady na poistné plnenia a odvod MV SR znižuje zaslúžené poistné.

Odvetvia neživotného poistenia

- Kombinovaný ukazovateľ v poistení áut klesol z 99 % na 98 %
  - PZP – 85 %, Kasko – 112 %
  - Významný pokles škodovosti v PZP, ale rast v havarijnom poistení
- Splatenie rezervy voči SKP
- Kombinovaný ukazovateľ za neživotné poistenie vzrástol na 85,8 %

Riziká v poistnom sektore

Prostredie dlhodobo nízkych úrokových sadzieb je priamym rizikom pre dosahovanie garantovaných výnosov v životnom poistení

- ESRB zaraďuje vplyv nízkych úrokových sadzieb na bilancie poisťovní medzi najväčšie riziká pre finančnú stabilitu v EÚ
  - Neschopnosť dosahovať výnos garantovaný zmluvou v životnom poistení môže viesť k ohrozeniu solventnosti
  - Odolnosť sektora sa preukáže v stresovom testovaní EIOPA v roku 2016, v súčasnosti sú úrokové miery výrazne nižšie ako v nepriaznivom scenári EIOPA v roku 2014
  - Vzniká riziko straty spotrebiteľskej dôvery, ktorá sa môže šíriť aj na iné produkty a sektory
- NBS hodnotí zatiaľ slovenský poistný trh ako relatívne odolný voči rizikám vyplývajúcim z nízkych úrokových sadzieb
  - Diverzifikácia ziskovosti medzi jednotlivé odvetvia
  - Dlhšia durácia aktív zabezpečuje aktuálne dostatočnú výnosovosť na najbližšie roky
    - V prípade rýchleho rastu novej produkcie sa tento efekt môže výrazne znížiť
  - Vysoké pokrytie technických rezerv aktívami vďaka vysokej miere solventnosti
    - Umožňuje poisťovniam dosahovať dostatočný absolútny objem výnosu aj napriek klesajúcej výnosovosti portfólia
    - Znižovanie solventnosti oslabuje odolnosť poisťovní voči rizikám – poisťovne by mali zvážiť rozdeľovanie zisku v budúcich rokoch

Riziká v poistnom sektore

Riziko nízkych úrokových sadzieb

- Priemerná TÚM aj výnosnosť postupne klesá
  - Výnosnosť stále prevyšuje TÚM, ale približuje sa
  - Výnosnosť aktív na trhu dosahuje historické minimá
- Absolútny objem výnosu od roku 2013 tiež klesá, stále je o štvrtinu vyšší ako potrebný výnos (alokácia TÚM)
  - Dôsledok vysokého objemu aktív kryjúcich technické rezervy v životnom poistení (127 % objemu rezerv)
  - Vysoké pokrytie aktív umožňuje vysoká solventnosť poisťovní
- Podľa predikcie by výnos mal byť dostatočný v najbližších 4 rokoch
  - V prípade zachovania vysokej solventnosti a pokrytia rezerv aktívami aj v dlhodobejšom horizonte
  - Problémom by mohol byť výraznejší rast novej produkcie s vyššími garantovanými sadzbami, kedy by poisťovne museli nakupovať viac aktív pri nízkych výnosoch

Vývoj a predikcia výnosovosti dlhopisov v klasickom životnom poistení (%)

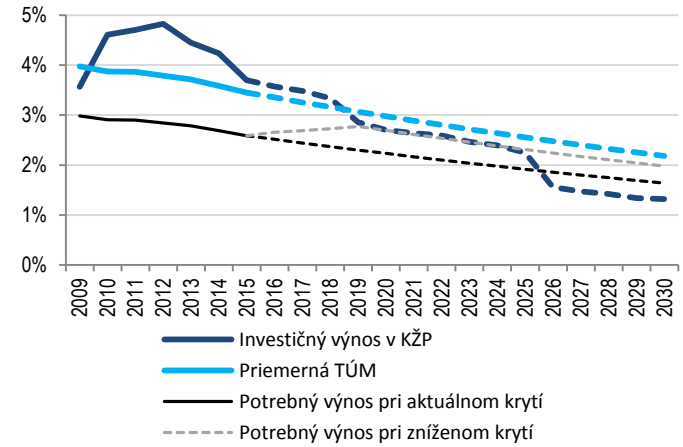

Zdroj: NBS.

Porovnanie výnosu s alokáciou TÚM (mil. €)

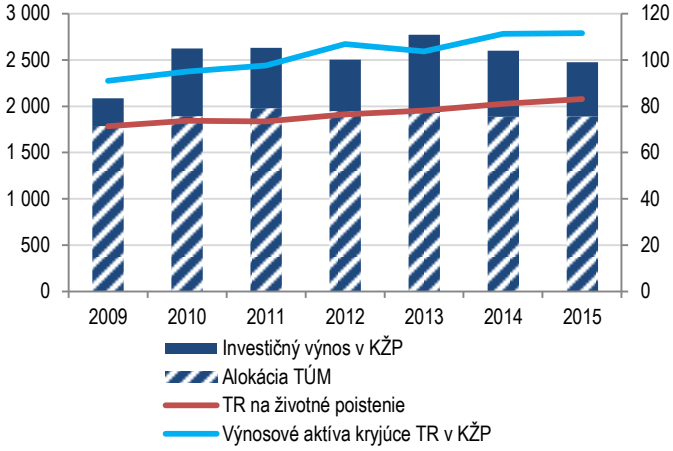

Zdroj: NBS.

Stresové testovanie EIOPA 2016

Zamerané na riziká plynúce z prostredia nízkych úrokových sadzieb

- Rozsah pokrytia stresového testovania
  - Testovanie sa robí na individuálnej úrovni
  - Pokrytie musí dosiahnuť 75 % technických rezerv v životnom poistení (okrem IŽP)
- Scenáre
  - Základný scenár – Výkazy k Dňu 1 v rámci Solventnosti II
  - 2 stresové scenáre – Low for long a Double Hit
- Harmonogram
  - Začiatok – 24. máj 2016
  - Q&A – v priebehu júna 2016, poisťovne zašlú otázky NBS, ktorá ich posiela do EIOPA
  - Zaslanie údajov NBS do 15. júla 2016
    - Kvantitatívny výkaz
    - Kvalitatívny dotazník
  - Validácia údajov – národná do konca augusta, európska v priebehu septembra – dá sa očakávať, že NBS bude kontaktovať poisťovne kvôli vysvetleniu / oprave dát
  - Výsledná správa by mala byť zverejnená do konca roka 2016

Kolektívne investovanie

Výrazný prílev prostriedkov v prvej časti roka zbrzdený neskôr v súvislosti so zhoršenou situáciou na finančných trhoch

- V roku 2015 v sektore pribudlo 669 mil. EUR, čo predstavuje medziročný rast vo výške 10,6 %
- V porovnaní s predošlými dvoma rokmi sa však objem spravovaného majetku zvýšil v menšej miere
- Dominantným faktorom určujúcim vývoj NAV boli čisté predaje podielových listov
- Zdrojom nových investícií prichádzajúcich do tuzemských fondov kolektívneho investovania boli v rozhodujúcej miere domácnosti; okrem nich čiastočne aj banky

Zmeny objemu NAV tuzemských a zahraničných podielových fondov (mil. EUR)

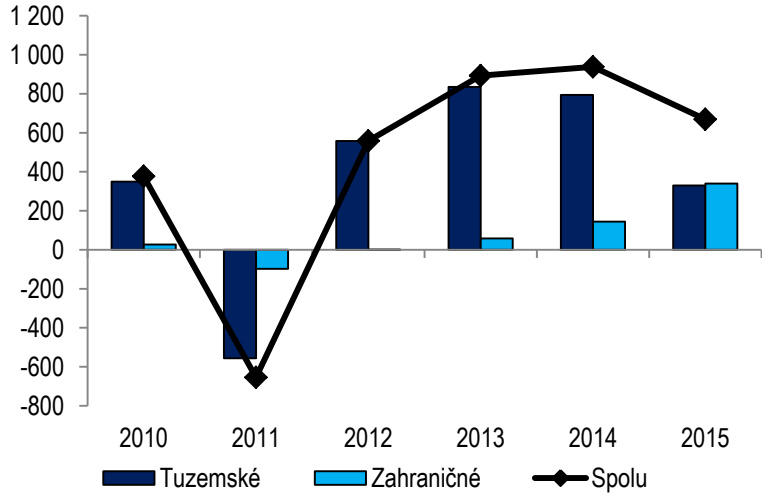

- Najväčší prílev prostriedkov bol zaznamenaný na začiatku roka 2015 a potom v menšej miere na jeho konci
- Medzitým v období od mája do septembra objem spravovaného majetku dokonca mierne poklesol
  - Pokles záujmu o umiestnenie prostriedkov do podielových fondov KI korešpondoval s obdobím návratu vyššej volatility na finančné trhy
- Nárast NAV bol na rozdiel od minulosti rovnomerne rozdelený medzi tuzemské a zahraničné podielové fondy
  - Pre zahraničné podielové fondy bol medziročný nárast o 339 mil. EUR historickým rekordom

Zdroj: NBS.

Pokračujúci vysoký dopyt po zmiešaných podielových fondoch v kontraste s obratom trendu pri dlhopisových fondoch smerom k redemáciám

- Prostriedky prichádzajúce do tuzemských podielových fondov smerovali počas roka 2015 v prevažnej väčšine do kategórie zmiešaných fondov
  - Medziročne sa NAV týchto podielových fondov zvýšila o 579 mil. EUR, čo predstavuje tempo rastu 40 %
  - Silný dopyt na začiatku roka mohol súvisieť s výrazným posilňovaním akciových indexov v Európe
- Na opačnej strane spektra boli fondy dlhopisové, ktorých objem spravovaných aktív sa redemáciami zredukoval o 323 mil. EUR
  - Pri tom v predošlom roku vykazovali tieto podielové fondy vysokú kladnú predajnosť

Čisté predaje a zmena NAV v roku 2015 podľa jednotlivých kategórií tuzemských podielových fondov (mil. EUR)

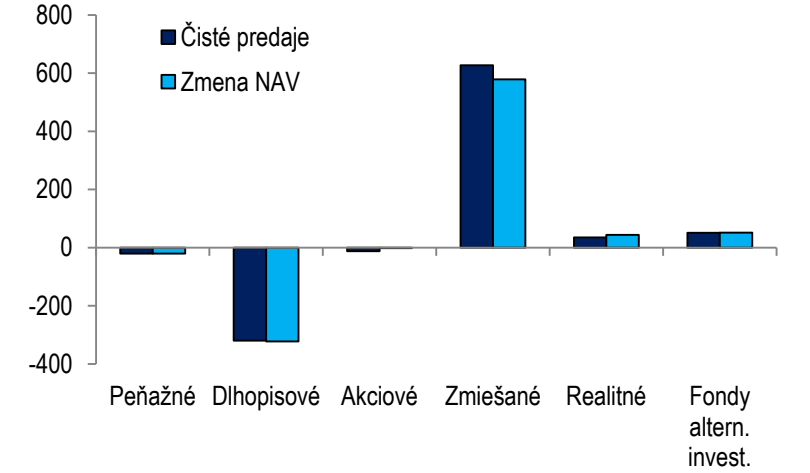

- Zmeny NAV v ostatných kategóriách tuzemských podielových fondov boli z absolútneho hľadiska menej významné
- Pri zahraničných podielových fondoch bol ich celkový prírastok rovnomernejšie rozdelený medzi všetky kategórie
- Nominálna výkonnosť podielových fondov bola v priemere mierne kladná (0,6 %), ale nižšia ako v predošlom roku
- Súhrnný zisk tuzemských správcovských spoločností bol s hodnotou 19,4 mil. EUR medziročne vyšší o 6 %

Zdroj: NBS.

Starobné dôchodkové sporenie

Otvorenie systému prinieslo úbytok počtu sporiteľov aj objemu spravovaných aktív

- Celkový počet sporiteľov v II. pilieri dôchodkového sporenia klesol počas roka 2015 o 122 tisíc
  - Predovšetkým dôsledok ďalšieho otvorenia systému, ktorý mal čistú bilanciu mínus 136 tisíc
- Po prvý krát v histórii sa NAV v sektore za obdobie kalendárneho roka znížila, a to v rozsahu 100 mil. EUR, resp. v relatívnom vyjadrení 2 %
  - Nové príspevky a zhodnotenie majetku nedokázali vykompenzovať odlev 579 mil. EUR naviazaný na vystupujúcich sporiteľov
- Po desiatich rokoch existencie II. piliera dôchodkového sporenia sa v roku 2015 už niektorí sporitelia mohli vôbec po prvý krát uchádzať o výplatu dôchodkov z tohto systému
  - Keďže zmluvu o vyplácaní dôchodkov uzatvorilo iba niekoľko stoviek sporiteľov, bol vplyv tohto faktora na zmenu NAV iba marginálny
- Pokles NAV bol koncentrovaný v dlhopisových garantovaných dôchodkových fondoch, majetok akciových a zmiešaných fondov vzrástol o 10 % a pri indexových fondoch dokonca 1,5 násobne

Hlavné zmeny v štruktúre majetku dôchodkových fondov

- Najväčšia zmena v skladbe portfólia nastala v akciových dôchodkových fondoch, kde podiel investícií akciového zamerania vzrástol o 9 p. b. a k 31.12.2015 dosiahol 62 % NAV
  - Tento vývoj nadviazal na trend rastúceho podielu akciových investícií z predošlých dvoch rokov, avšak prebiehal už iba počas prvého štvrťroka 2015
  - Akciové vystavenie sa zvyšovalo najmä prostredníctvom ETF naviazaných na hlavné akciové indexy
- V dlhopisových garantovaných dôchodkových fondoch bolo možné pozorovať ďalšie zníženie podielu prostriedkov uložených na vkladoch v bankách, a to k historicky najnižšej úrovni 15 %
  - Dôvodom môžu byť nízke úrokové sadzby na bankových vkladoch

Zloženie portfólií dôchodkových fondov podľa typu

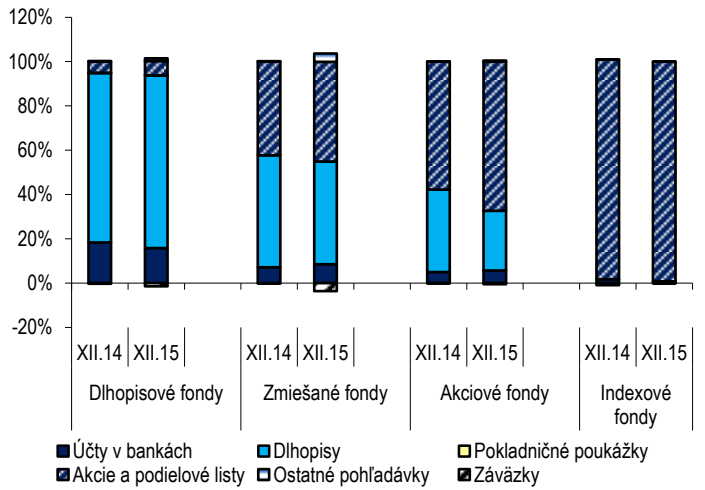

- Pokračoval vývoj poklesu podielu domácich aktív v majetku dôchodkových fondov začatý už v predošlom období
  - Zníženie objemu slovenských štátnych dlhopisov až o 45 %
- Z dôvodu výpredaja slovenských štátnych dlhopisov pokračoval dlhodobý trend poklesu podielu dlhových cenných papierov emitovaných verejnou správou

Zdroj: NBS.

Plošný nárast splatnosti úrokových nástrojov a nárast volatility hodnôt dôchodkových jednotiek

- Vážená priemerná zostatková splatnosť dlhových cenných papierov sa v prvých troch mesiacoch roka 2015 zvýšila zhruba o pol roka a následne zotrvala na hodnote tesne nad 5 rokmi
  - Plošný trend vo všetkých typoch dôchodkových fondov
  - Vzrástla tým aj durácia, a teda citlivosť na zmenu úrokových sadzieb
- Aj pri termínovaných vkladoch v bankách sa vážená priemerná zmluvná splatnosť zvýšila o približne 3 mesiace na 1,5 roka
- Priemerná kupónová sadzba dlhopisov a úroková sadzba termínovaných vkladov napriek predlžujúcej sa splatnosti klesali

Zostatková splatnosť dlhových cenných papierov (počet rokov)

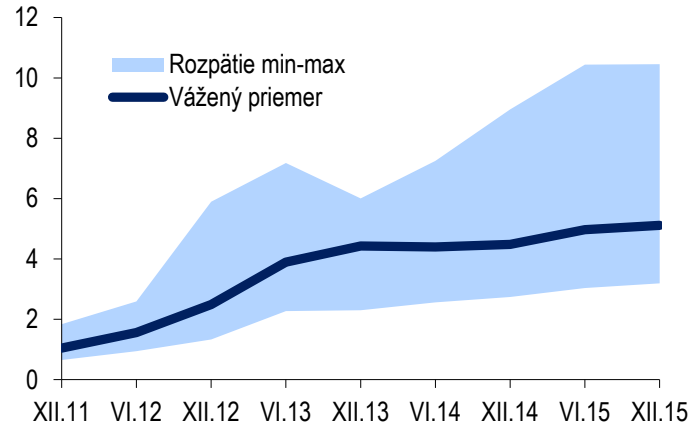

- Volatilita hodnôt dôchodkových jednotiek vo fondoch stúpla na najvyššiu úroveň od roku 2008
- Najvyššie nominálne zhodnotenie 7,5 % dosiahli indexové fondy, v akciových a zmiešaných fondoch sa výkonnosť blížila k trom percentám a pri dlhopisových fondoch bola 0,5 %
  - Vzhľadom na mierne zápornú infláciu bolo reálne zhodnotenie kladné vo všetkých typoch fondov
- Zastavil sa trend nepretržitého zlepšovania agregátneho hospodárskeho výsledku DSS v sektore
  - Zisk poklesol o 44 %, najmä kvôli nižšiemu výberu odplát za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde

Zdroj: NBS.

Doplnkové dôchodkove sporenie

Nárast celkových aktív v sektore koncentrovaný do menších doplnkových dôchodkových fondov s mladšou vekovou štruktúrou sporiteľov

- Záujem o doplnkové dôchodkové sporenie v sledovanom období mierne rástol, keď sa počet účastníkov s nenulovou zmluvou zvýšil o necelých 19 tisíc a k 31.12.2015 dosiahol 701 tisíc.
- NAV vzrástla medziročne o 5 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavovalo hodnotu 77 mil. EUR
  - Agregátna NAV tak v sledovanom období prekročila hranicu 1,5 mld. EUR
  - Tempo rastu bolo v porovnaní s rokom 2015 nižšie
- Objem spravovaných aktív v doplnkových dôchodkových fondoch špecializovaného zamerania rástol opäť výrazne rýchlejšie ako v skupine vyvážených fondov
  - Napriek väčšej mase príspevkov odvedených do vyvážených fondov, keďže tieto vplyvom staršej vekovej štruktúry účastníkov zároveň zaznamenávajú aj vyšší odlev prostriedkov v súvislosti s výplatou dávok
- Od augusta 2015 pribudli na trhu dva nové doplnkové dôchodkové fondy, čím sa ich celkový počet zvýšil na 17

Doplnkové dôchodkove sporenie

Najdôležitejšími zmenami v agregátnom portfóliu sektora boli zvýšenie zostatkovej splatnosti dlhopisov a odklon od slovenských štátnych dlhopisov

- V doplnkových dôchodkových fondoch s vyváženou investičnou stratégiou sa na úkor dlhopisovej zložky mierne zvýšil podiel akciových investícií (vrátane nepriamych), ktorý ku koncu roka dosahoval 20 %
- Pri rastovo zameraných doplnkových dôchodkových fondoch nastala substitúcia medzi akciovou a dlhopisovou zložkou v opačnom smere
- Počas prvých štyroch mesiacov roka 2015 vážená priemerná zostatková splatnosť dlhových cenných papierov nakúpených doplnkovými dôchodkovými fondmi vzrástla
  - Medziročne sa tento parameter zvýšil o 0,8 roka a k 31.12.2015 sa nachádzal na úrovni 5,6 roka

Zostatková splatnosť dlhových cenných papierov (počet rokov)

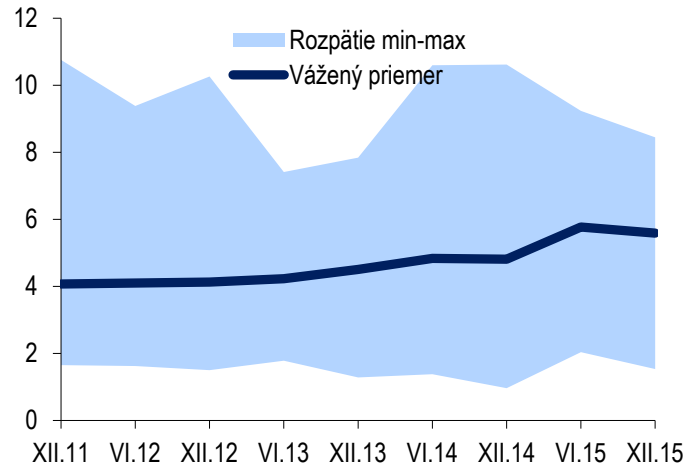

- Zastúpenie prostriedkov umiestnených do slovenskej ekonomiky kleslo o 9 p. b. na hladinu 45 %
  - Úbytok nastal najmä na strane slovenských štátnych dlhopisov
- Priemerná nominálna výkonnosť väčšiny fondov bola záporná (rastové: -2,9 %; vyvážené: -1,7 %; výplatné: -0,2 %), malý kladný výnos (0,4 %) dosiahli iba konzervatívne fondy
- Sumárny zisk doplnkových dôchodkových spoločností v objeme 5,9 mil. EUR bol medziročne o 5 % nižší

Zdroj: NBS.

Trhové riziká

Vystavenie voči trhovým rizikám počas roka 2015 vzrástlo vo všetkých sektoroch

- Oba sektory dôchodkového sporenia aj kolektívne investovanie zaznamenali zvýšenie podielu akciových investícií vo svojich fondoch, a tiež prehĺbenie devízových pozícií
- Nárast durácie v II. a III. pilieri dôchodkového sporenia znamenal nárast citlivosti fondov na výkyvy úrokových sadzieb
- Vystavenie voči rizikovejším krajinám (v EÚ a mimo EÚ) stúplo v starobnom dôchodkovom sporení a kolektívnom investovaní

Value-at-Risk v jednotlivých sektoroch

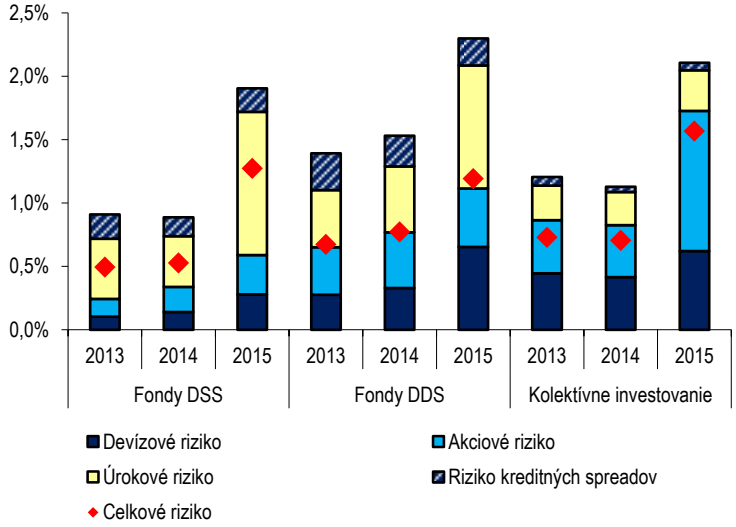

- Celková hodnota rizika (meraná VaR) v roku 2015 výrazne vzrástla vo všetkých sektoroch finančného trhu
  - Kombinácia nárastu expozícií voči jednotlivým druhom rizík, ako aj nárastu volatility jednotlivých rizikových faktorov
- Vo fondoch DSS a DDS vzrástlo najmä úrokové riziko, a v kolektívnom investovaní akciové a devízové riziko
- Zvyšujúca sa rizikovosť fondov má s najväčšou pravdepodobnosťou spoločného menovateľa v podobe prostredia nízkych úrokových sadzieb

Zdroj: NBS.

2.

AKTUÁLNE ZMENY V OBLASTI REGULÁCIE TRHU S CENNÝMI PAPIERMI, V DÔCHODKOVOM SPORENÍ, V POISŤOVNÍCTVE A VO FINANČNOM SPROSTREDKOVANÍ A FINANČNOM PORADENSTVE

Predsedníctvo Slovenskej republiky v Rade EÚ

- **Začiatok predsedníctva Slovenskej republiky – premiéra**
  - Slovenské predsedníctvo sa oficiálne začína 1. júla 2016 a končí 31. decembra 2016. V rámci tria bude Slovenská republika predsedať Rade EÚ spolu s Holandskom a Maltou.
  - Kým Holandsko Rade EÚ predsedá už dvanástykrát, pre Slovenskú republiku – rovnako ako aj pre Maltu – to bude historická premiéra.

- **Aktivity Národnej banky Slovenska v spojitosti s predsedníctvom SR**
  - Primárnym kontaktným miestom a komunikačným médiom za oblasť finančného trhu so zástupcami Slovenskej republiky v Rade EÚ je Ministerstvo financií SR.
  - Národná banka Slovenska bude zabezpečovať/zabezpečuje:
    a) odbornú (konzultačnú) podporu Ministerstvu financií SR v oblastiach finančného trhu - bankovníctvo, kapitálový trh, poisťovníctvo, dôchodkové sporenie a ochrana finančného spotrebiteľa,
    b) stretnutia a spoločné diskusie so zástupcami členských krajín EÚ o témach prerokúvaných v rámci predsedníctva SR.

Hlavné témy, ktoré budú predmetom rokovania v rámci predsedníctva Slovenskej republiky
▪ Revízia prospektovej smernice (PD)
▪ Nové pravidlá pre fondy peňažného trhu (MMF)
▪ Jednotný európsky systém ochrany vkladov (EDIS)
▪ Doplnenie smernice v oblasti prevencie legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu (4 AMLD)
▪ Revízia európskych fondov rizikového kapitálu (EuVECA) a európskych fondov sociálneho podnikania (EuSEF)
▪ Doplnenie (revízia) nariadenia a smernice (CRR/CRDIV - V)
▪ Zmeny v oblasti rezolúcií a recovery centrálnych protistrán (CCP)
▪ Zmeny smernice ohľadom povinného zmluvného poistenia (MID)
▪ Nové nariadenie o sekuritizácii (STS)

Anti-money laundering (AML)

- **Implementácia smernice EÚ v oblasti prevencie legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (4 AMLD) a jej revízia**
  - Aktuálny stav – prebiehajú prípravné práce návrhu zákona (novelizácia zákona č. 297/2008 Z. z.) v nadväznosti na transpozíciu 4. smernice EÚ v oblasti prevencie legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (2015/849/EÚ) – predpokladaný termín zverejnenia návrhu zákona v medzirezortnom pripomienkovom konaní (MPK) je druhá polovica roku 2016.
  - Čo nás čaká? - v rámci prijatého akčného plánu (2. februára 2016) na posilnenie boja proti financovaniu terorizmu sa uvažuje o revízii 4 AMLD smernice najmä v týchto oblastiach:

    - zabezpečenie vysokej úrovne záruk pri finančných tokoch z vysokorizikových tretích krajín,
    - rozšírenie právomocí finančných spravodajských jednotiek EÚ a uľahčenie ich spolupráce,
    - centrálne národné registre bankových a platobných účtov alebo centrálne systémy vyhľadávania údajov vo všetkých členských štátoch,
    - riešenie rizík spojených s financovaním terorizmu, ktoré súvisia s virtuálnymi menami,
    - riešenie rizík spojených s anonymnými predplatenými nástrojmi (napr. predplatenými kartami) a pod.

Oblasť regulácie trhu s cennými papiermi

MiFID II/MiFIR

- **MiFID / MiFIR** = Smernica 2014/65/EÚ (**MiFID II**) a priamo účinné Nariadenie č. 600/2014 (**MiFIR**)
  - Pôvodne účinnosť oboch predpisov od 3. januára 2017
  - Rada, EÚ a EK sa dohodli **na odložení účinnosti (3. január 2018) aj transpozície (3. júl 2017**)

- **Balík MiFID II/MiFIR je doplnený množstvom technických predpisov**
  - Návrh delegovaného nariadenia k MiFID II zverejnený EK 25.04.2016
  - Návrh delegovanej smernice k MiFID II zverejnený EK 07.04.2016
  - Návrhy RTS/ITS – zatiaľ nie sú všetky zverejnené

- **Pokračujú práce na transpozícií – gestorom je MF SR**
  - NBS v spolupráci s MF SR vedú pracovné skupiny so zástupcami trhu, na ktorých sa diskutujú návrhy transpozície smernice MiFID II do nášho právneho poriadku a súvisiace otázky spojené s implementáciou / aplikáciou nových povinností

Stanovisko ESMA k finančným nástrojom spadajúcich pod rezolučný mechanizmus podľa BRRD

- Reakcia ESMA na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností (BRRD)
  - V prípade, ak sa aplikuje na niektorú z dotknutých finančných inštitúcií rezolučný mechanizmus má rezolučná rada právomoc rozhodnúť napr. o znížení úroku, predĺženie doby splatnosti alebo znížiť menovitú hodnotu u finančných nástrojov (napr. dlhopisy) spadajúcich pod tento režim. Tieto finančné nástroje sú často distribuované aj retailovým klientom.

- Stanovisko obsahuje stručnú analýzu rezolučného mechanizmu, rizík spojených s finančnými nástrojmi spadajúcimi pod tento režim a rozoberá relevantné ustanovenia MiFID

- Cieľom ESMA je upozorniť finančné inštitúcie na ich povinnosť informovať klientov o všetkých rizikách spojených s ponúkaným finančným nástrojom
  - Ak klientovi bola v minulosti poskytnutá investičná služba spojená s finančným nástrojom spadajúcim pod rezolučný mechanizmus podľa BRRD má finančná inštitúcia povinnosť informovať **iba** tých klientov, s ktorým má pretrvávajúci zmluvný vzťah (napr. riadenie portfólia alebo opakujúce sa investičné poradenstvo). O týchto rizikách môžu byť klienti informovaní prostredníctvom pravidelného zasielania výpisov klientovi alebo webovej stránky finančnej inštitúcie spĺňajúcej príslušné podmienky.

Únia kapitálových trhov - CMU

- **25. apríla 2016 zverejnila Komisia prvú správu o aktuálnom stave napĺňania jednotlivých úloh Akčného plánu, ktorý zverejnila 30. septembra 2015. Správa obsahuje popis 29 iniciatív a je rozdelená do troch častí:**

- **Kroky uskutočnené od prijatia Akčného plánu (9)** – sekuritizácia (návrh nariadenia, čaká sa ešte na EP), prospekt cenného papiera (návrh nariadenia, ktoré nahradí súčasnú smernicu – trialóg sa očakáva v priebehu leta), zelená kniha o retailových finančných službách, kumulatívny dopad finančnej reformy ...

- **Kľúčové iniciatívy plánované do konca roka 2016 (10)** – crowdfunding, EuSEF a EuVECA, venture kapitál, cezhraničná distribúcia fondov, poskytovanie úverov a pôžičiek investičnými fondmi, osobné dôchodky, technická pomoc členským štátom, identifikácia bariér ...

- **Príprava ďalších aktivít na roky 2017-2018 (9)** – private placement, podnikové a kryté dlhopisy, podpora využitia potenciálu rastových trhov MSP, komplexné hodnotenie európskeho trhu retailových investičných produktov, revízia podmienok v oblasti poobchodnej infraštruktúry ...

Kolektívne investovanie

Legislatíva

- Novela Zákona o kolektívnom investovaní - účinná od 18.03.2016 - Implementácia smernice UCITS V a zavedenie novej právnej formy pre subjekty kolektívneho investovania – tzv. SICAV
- Delegované Nariadenie EK 2016/438, ktoré dopĺňa smernicu UCITS V., pokiaľ ide o povinnosti depozitárov – účinné, prechodné obdobie na zosúladenie činnosti do 13.10.2016
  - Harmonizácia požiadaviek na činnosť depozitára obdobným spôsobom ako v zmysle smernice AIFMD
  - Nové požiadavky na riadenie konfliktov záujmov a nezávislosť depozitára v prípade vymenovania depozitára z rovnakej finančnej skupiny

Iniciatívy NBS

- Otázky a odpovede NBS k aplikácii novely ZKI – zverejnené v marci 2016
- Metodické usmernenie k distribúcii zahraničných AIF na území SR – v procese konzultácie s SASS

Iniciatívy na úrovni ESMA

- Usmernenie pre odmeňovanie (remuneration) podľa UCITS V
  - otázka neaplikácie niektorých zásad odmeňovania na základe uplatnenia princípu proporcionality ostáva otvorená, do vyriešenia situácie a prijatia nevyhnutných legislatívnych zmien na európskej úrovni je táto otázka riešená na národnej úrovni
  - NBS v tejto súvislosti pripravuje stanovisko k zásadám odmeňovania – odporúča sa obdobný postup ako pri AIFMD – plánované zverejnenie máj 2016

Centrálne depozitáre cenných papierov

- **Nariadenie CSDR č.909/2014** vynútilo zmenu zákona č.566/2001 Z. z. o cenných papieroch – aktuálne prebieha konzultácia (NBS, MF SR, CDCP) o rozsahu nevyhnutných legislatívnych zmien.

  - Legislatívne zmeny sa týkajú najmä povoľovacieho procesu, alternatívnych spôsobov vzájomného prepojenia CDCP, postavenia a pôsobnosť účastníkov CDCP, prijatia politiky, postupov a opatrení (Prevádzkový poriadok).

  - Najzásadnejšia zmena vyplývajúca z Nariadenia CSDR je možnosť po prelicencovaní poskytovať služby CDCP cezhranične.

  - Po prijatí relevantných RTS a ITS začína plynúť 6 mesačná lehota na podanie žiadosti o udelenie povolenie podľa Nariadenia CSDR a oba subjekty budú musieť byť prelicencované podľa Nariadenia CSDR.

NARIADENIE EMIR

- **Triedy OTC derivátov podliehajúce zúčtovacej povinnosti cez centrálnu protistranu**
  - OTC úrokové deriváty v menách G4 (EUR, USD, GBP a JPY)
    - Regulačné technické predpisy (Delegované nariadenie komisie 2015/2205) nadobudli účinnosť 21. decembra 2016
  - OTC deriváty na kreditné zlyhanie
    - Regulačné technické predpisy (Delegované nariadenie komisie 2016/592) nadobudli účinnosť 9. mája 2016
- **Výnimky zo zúčtovacej povinnosti pre transakcie v rámci skupiny**
  - NBS zverejnila na webovom sídle NBS pre účastníkov trhu usmernenie pre uplatňovanie výnimiek zo zúčtovacej povinnosti na transakcie v rámci skupiny podľa článku 4 EMIR
    - Usmernenie obsahuje aj formulár – vzor oznámenia alebo žiadosti na výnimku zo zúčtovacej povinnosti na transakcie v rámci skupiny
  - Subjekty v rámci skupiny si môžu uplatňovať výnimku zo zúčtovacej povinnosti od 2. mája 2016

Oblasť regulácie dôchodkového sporenia

Legislatívna a metodická činnosť v I. polroku 2016

- **Opatrenia NBS vydané v oblasti dôchodkového sporenia v súvislosti s používaním nového informačného systému Štatistický zberový portál ŠZP**
  - potreba aktualizovať vzory výkazov a hlásení ako aj potreba zmeny formy vykonávacích právneho predpisu v pôsobnosti NBS
  - Celkovo vydaných 6 opatrení a očakáva sa vydanie ešte zvyšných dvoch

- **Metodické usmernenie Útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS č. 2/2016 k určitým aspektom k hodnoteniu kreditného rizika emitenta pri nadobúdaní a držaní niektorých vybraných finančných nástrojov v majetku dôchodkového fondu**
  - nadväznosť na opatrenie NBS o riadení rizík v dôchodkovom fonde
  - špecifikuje postup pri uplatňovaní povinností a úloh pri hodnotení kreditného rizika - určenie pravidiel pre výber vhodného kritéria na hodnotenie kreditnej kvality podkladových aktív (pri ETF fondoch a nástrojoch subjektov KI)

Stresové testovanie EIOPA IORP ´s Stress test

- **Prvé celoeurópske cvičenie** tohto druhu v oblasti dôchodkového sporenia - zúčastnené všetky krajiny EÚ s materiálnym rozsahom sektora (NAV >500 mil. EUR)
- **Výsledky v satelitnom module DC schém** preukázali, že výška dôchodkov je vo veľkej miere ovplyvnená dĺžkou času prispievania aj vzhľadom na možné oživenie dôchodku po predchádzajúcom znížení aktív, na dôchodky mladších účastníkov najviac vplýva dlhodobo nízka návratnosť aktív
  - Ukázalo sa že slovenský systém DDS je naviac nákladový spomedzi skúmaných DC systémov
- **Výsledkom bolo publikovanie záverečnej správy** s agregovanými údajmi, ktoré bude podkladom pre ďalšiu činnosť EIOPA v danej oblasti
  - Po zásahu NBS sa informácia o nákladovosti slovenského systému výrazne obmedzila
  - Napriek tomu je NBS otvorená ďalšej diskusii o nákladovej efektívnosti v DDS

Oblasť regulácie poisťovníctva

Zákon o poisťovníctve

- **Prvý rok implementácie Solventnosti II**
  - Od 1. januára 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 39/2015 Z. z. o o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- **Príprava sekundárnej legislatívy**
  - Bolo prijatých 6 opatrení vzťahujúcich sa pre režim Solventnosti II a 8 opatrení pre osobitný režim.
- **Usmernenia EIOPA**
  - EIOPA vydala 29 usmernení
  - Implementované odporúčaním č. 1/2016, ktorým sa preberajú usmernenia EIOPA pre režim Solventnosť II
  - Relevantné usmernenia bude NBS vydávať samostatné odporúčania. Zatiaľ boli vydané:
    - Odporúčanie č. 3/2016 o predkladaní a zverejňovaní informácií pre sektor poistenia a zaistenia
    - Odporúčanie č. 4/2016 k dodatkovým vlastným zdrojom pre sektor poistenia a zaistenia
    - Odporúčanie č. 5/2016 k vlastnému posúdeniu rizika a solventnosti pre sektor poistenia a zaistenia
    - Odporúčanie č. 6/2016 ku klasifikácii vlastných zdrojov pre sektor poistenia a zaistenia

Implementácia nového regulatórneho režimu

- Otázky riešené pri aplikácii
  - Na stránke NBS bola zriadená osobitná sekcia na zodpovedanie nejasností súvisiacich s novým regulatórnym režimov a tiež bola zriadená e-mailová adresa na zasielanie otázok.
    - Contract boundaries
    - Fit & Proper
    - Konflikt záujmov
    - Outsourcing
    - Jazyk
    - Odmeňovanie
    - Reporting

Európske legislatívne iniciatívy

- **Smernica o distribúcii poistenia (IDD)**
  - Dopad na systém správy a riadenie poisťovne (Product Governance, konflikt záujmov)
  - Odmeňovanie (zverejňovanie odmien zamestnancov, úprava pravidiel voči externým distribučným sieťam)
  - Pripravujú sa 4 delegované akty a verejná konzultácia začne v lete 2016 a „Public hearing" sa uskutoční 23.9.2016

- **Usmernenie EIOPA (POG)**
  - Prípravné usmernenie pre „Product Governance"
    - Rozdelené na časť pre poisťovne a časť pre distribučné siete
    - Určenie cieľového spotrebiteľa pre každý produkt
    - Predaj mimo cieľového trhu len vo výnimočných prípadoch

- **PRIIPS**
  - Účinnosť od 31.12.2016
  - Návrh RTS bol schválený EIOPA 7.4.2016, Komisia buď schváli alebo vráti s pripomienkami do 3 mesiacov
  - Problémové oblasti:
    - Sumárny ukazovateľ rizika, náklad biometrického poistného, náročnosť pre poistný sektor

Zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov nadobudne účinnosť 1. júla 2016

Novelizoval zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

- ustanovenia § 18: **povolenie** NBS na vykonávanie činnosti samostatného finančného agenta alebo finančného poradcu
- žiadateľ o udelenie povolenia - právnická osoba má novú povinnosť: preukázať, že nebola právoplatne odsúdená pre trestný čin tzn. **bezúhonnosť právnickej osoby**
- prílohou k žiadosti o udelenie povolenia bude aj **výpis z registra trestov**
  1. právnickej osoby a
  2. osôb zo skupiny s úzkymi väzbami spolu s ďalšími dokladmi (životopis, vzdelanie, prax, vyhlásenie o splnení zákonom stanovených požiadaviek)

subjekty.nbs.sk

- Pre každý subjekt
  - všetky typy licencií na trhu
  - rozsah každej licencie
  - rozhodnutia NBS
- Vzájomné väzby medzi subjektami
- Počty subjektov v rôznych kategóriách
- Na webe od 1. mája 2016

Databáza subjektov finančného trhu

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

Subjekty finančného trhu

subjekty.nbs.sk EN

IČO, obchodné meno alebo iné označenie subjektu. Minimálne 3 znaky.

Vyhľadať

BANKOVNÍCTVO, PLATOBNÉ SLUŽBY A ELEKTRONICKÉ PENIAZE

POISŤOVNÍCTVO

TRH CENNÝCH PAPIEROV A KOLEKTÍVNE INVESTOVANIE

DÔCHODKOVÉ SPORENIE

FINANČNÉ SPROSTREDKOVANIE A PORADENSTVO

NEBANKOVÍ VERITELIA A OSTATNÉ SUBJEKTY

Zobrazenie údajov k 27.5.2016. © Národná banka Slovenska. Všetky práva vyhradené.

Databáza subjektov finančného trhu

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

Subjekty finančného trhu

subjekty.nbs.sk EN

IČO, obchodné meno alebo iné označenie subjektu. Minimálne 3 znaky. | Vyhľadať

Banky, e-peniaze | Poisťovne | OCP, fondy | Dôchodky | Sprostredkovatelia | Veritelia, ostatné

Bankovníctvo, platobné služby a elektronické peniaze

Podľa oprávnenia na činnosť	Počet subjektov
Banky a pobočky zahraničných bánk	27
Banky s oprávnením na poskytovanie investičných služieb	13
Hypotekárne banky	8
Stavebné sporiteľne	3
Banky pod priamym dohľadom Európskej centrálnej banky	7
Platobné inštitúcie a pobočky zahraničných platobných inštitúcií	11
Poskytovanie platobných služieb bez obmedzenia rozsahu	251
Poskytovanie platobných služieb v obmedzenom rozsahu	3
Inštitúcie elektronických peňazí a pobočky zahraničných inštitúcií elektronických peňazí	1
Vydávanie elektronických peňazí bez obmedzenia rozsahu	81
Vydávanie elektronických peňazí v obmedzenom rozsahu	0
Agenti platobných služieb	28
Distribútori služieb inštitúcie elektronických peňazí	8
Subjekty v konkurze, reštrukturalizácii alebo obdobnom režime	3

Podľa územnej pôsobnosti	Počet subjektov
> Banky a iné úverové inštitúcie	368
> Platobné inštitúcie	250
> Inštitúcie elektronických peňazí	81

3.

Oblasť ochrany finančného spotrebiteľa

Na čo sa spotrebitelia sťažujú - Trendy

Top 3 oblasti sťažností spotrebiteľov

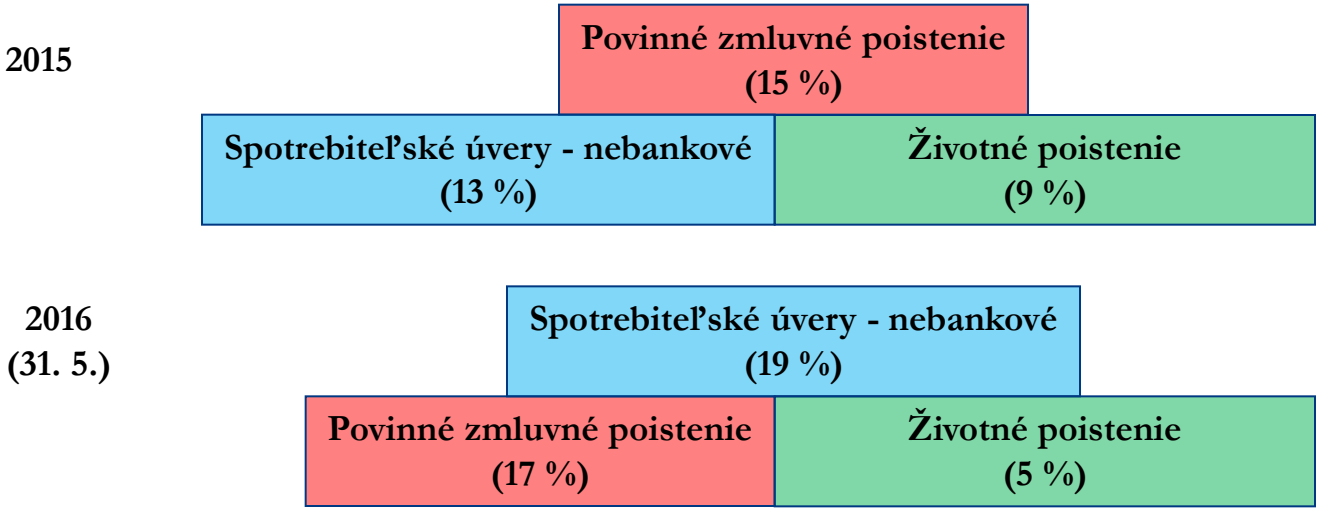

Ku koncu mája 2016 sme dostali 70% celkového počtu sťažností v roku 2015.

Na spotrebiteľské úvery dostávame priemerne mesačne viac ako dvojnásobok mesačného počtu v roku 2015.

Otvorené témy

- PZP – likvidácia a čelné sklá
- Bankopoistenie
- Život, choroba – upisovanie a skúmanie zdravotného stavu
- Dôvody a spôsoby ukončenia poistenia
- Propagácia a prezentácia poistného produktu

Jednostranné zmeny spotrebiteľskej zmluvy

Aktuálne bankovníctvo, vyčlenili sme poistenie a investície

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

Ďakujeme za pozornosť